

Bakgrund

I början av 1900-talet erövrade Thailand delar av det malajiska furstendömet Patani, som sedermera kom att utgöra Thailands fyra sydligaste provinser. Befolkningen i området är av tradition muslimer, i ett annars buddhistdominerat Thailand, och har nära kulturella band till Malaysias befolkning genom exempelvis gemensamt språk och religion. Allt sedan området blivit en del av Thailand har grupperingar ansett sig vara kulturellt och socialt diskriminerade av övriga Thailand. Dessa grupperingar har därför strävat efter att antingen upprätta en självständig islamisk stat eller införliva området med Malaysia. Både fredliga och väpnade aktioner har förekommit genom historien och konflikten har gått i vågor under hela 1900-talet.

Den senare tidens oroligheter började 2004 då antalet attacker från upprorsmän riktade mot thailändska myndighetspersoner samt civila som ansågs samarbeta med den thailändska regimen ökade avsevärt. Regeringens svar blev att införa undantagstillstånd och stärka trupp närvaron i området. Regeringsstyrkor påstods ha använt sig av utomrättsliga avrättningar och tortyr av misstänkta upprorsmän, något som givetvis ökade spänningarna ytterligare mellan lokalbefolkningen och regimen. Utöver de kulturella och sociala aspekter som eldar på konflikten har den senare tidens våldsamheter även inbegripit en allt mer radikal islamistisk framtoning bland upprorsgrupperna. Farhågorna att internationella terrornätverk som exempelvis al-Qaida ska få fäste är stor. Sedan 2004 beräknas konflikten krävt över 2000 dödsoffer.¹

Konflikten idag

Under mitten av 2000-talet var oroligheterna i området stora, nästan dagligen utsattes såväl polis- och arméstyrkor som civila personer för bombattentat och väpnade attacker. Attentatsmännen beskrevs som löst sammansatta nätverk och agerade i stor utsträckning på eget bevåg. Forna rebellgrupperingar, likt Barisan Revolusi Nasional (BRN) som uppges vara den största separatiströrelsen i södra Thailand, hade begränsat inflytande över hur och när attackerna utfördes. Regeringens undantagstillstånd fortsatte att gälla i de berörda provinserna, vilket möjliggjort att armén kunde fortsätta med godtyckliga arresteringar och inhuman behandling av misstänkta upprorsmän.

Efter statskuppen i Thailand i september 2006 väcktes förhoppningar om en fredlig lösning på konflikten, då den nya regimen visade sig villig att inleda fredssamtal. Samtal fördes mellan regering och rebellgrupper utan konkreta framsteg. Rebellgruppernas svaga inflytande på attentatsmännen försvårade en fredsprocess.²

Under 2007 fortsatte striderna med attacker mot regeringstrupper och civila. I slutet av året var den beväpnade konflikten i södra Thailand fortfarande aktiv.³ I december 2007 hölls val i Thailand, ett val som avslutade över ett år av militärstyrd diktatur i Thailand, även om militären fortfarande har stort inflytande i politiken. Hoppet för en fredlig lösning på konflikten aktualiserades återigen.⁴

I slutet av 2008 krävde tiotusentals demonstranter regeringens avgång. Demonstrationerna, som genomfördes av en grupp som kallas dig PAD, fick stor internationella uppmärksamhet särskilt i och med blockaden av de internationella flygplatserna i landet.⁵ På längre sikt har man dock inte lyckats stoppa våldet och antalet attacker, både mot militär personal och mot civila, ökade igen under den senare delen av 2008 och fortsatte med oförminskad styrka in i 2009.⁶

Hur kan konflikten lösas?

I maj 2006 lade den kommission, tillsatt av den förra regeringen, fram en rapport om hur konflikten kan lösas. Tyvärr har de flesta av kommissionens förslag ignorerats. Det genomgående temat var att konflikten faktiskt kan lösas på en fredlig väg genom att exempelvis införa:

- Ökat självstyre i de områden där den muslimska befolkningen är i majoritet. Genom att befolkningen får mer inflytande över frågor som rör de södra provinserna kan misstron mot de centrala myndigheterna i det buddhistiska Thailand minska.
- En högre tolerans från regeringen och den buddhistiska befolkningen mot den särpräglade kultur som existerar i södra Thailand. Det språk som dominerar i området, malaj, måste få talas och användas fritt och läras ut i skolor.
- Ökade krafttag mot den höga fattigdomen och

arbetslösheten i området, regionen har inte följt med den ekonomiska utveckling som skett i övriga Thailand.

- Oberoende utredningar kring de övergrepp som armén gjort sig skyldiga till under konflikten måste tillsättas. Hittills har ansvariga för summeriska avrättningar, tortyr och godtyckliga arresteringar sluppet undan straff, vilket givetvis retat upp den drabbade civilbefolkningen. Att de skyldiga döms inför en opartisk domstol är av stor vikt för att den djupa misstron mellan buddhister och muslimer i Thailand ska kunna överbyggas och för att en hållbar fred ska kunna skapas.
- Dialogen mellan regeringsföreträdare och ledare för rebellgrupper måste återupptas. Rebellgrupperna måste använda det inflytande som de trots allt har över attentatsmännen till att få dem att upphöra med attackerna och istället inrikta sig på en politisk lösning. Samtidigt måste regeringen och armén ta bort undantagstillståndet för de södra provinserna, då det möjliggör fortsatta människorättskränkningar i området. Ett aktivt stöd och en god relation till de moderata islamiska krafterna är också viktigt då de har stort inflytande över befolkningen i södra Thailand och då de bäst kan förhindra en radikalisering av unga muslimer i området.⁷

Vad bör Sverige och andra internationella aktörer göra?

- Thailand har omfattande handelsavtal med både EU och USA och är i stort behov av import från dessa aktörer. EU och USA bör trycka hårdare än vad man hittills gjort för att Thailand skyndsamt ska återgå till ett demokratiskt styrelseskick. Man bör också, tillsammans med FN och Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), som har ett stort inflytande i Sydostasien, kraftfullt uppmana Thailands regering att omedelbart upphöra med de grova människorättskränkningar som armén gör sig skyldig till i södra Thailand och istället inrikta sig på en politisk lösning på konflikten.
- Sverige bör i sin kontakt med Thailands regering uttrycka sin oro över den demokratiska tillbakagången i Thailand och de ofta förekommande brotten mot de mänskliga rättigheterna m

den muslimska befolkningen i södra Thailand. Sveriges regering och den ansvariga myndigheten Inspektionen för strategiska produkter (ISP) bör dessutom definitivt förbjuda vidare export av svensk krigsmateriel till Thailand, vilket har pågått även efter statskuppen 2006. En fortsatt svensk vapenexport skänker legitimitet till en odemokratisk regim som uttryckligen inte respekterar sina medborgares mänskliga rättigheter. Detta förfarande strider klart mot den svenska regeringens riktlinjer om vilka länder som ska tillåtas importera svensk krigsmateriel. Sveriges beslut att sälja Jas 39 Gripen till landet motverkar också fredssträvningar då Thailands flygvapenchef uttryckligen sagt att dessa plan kommer användas i södra delen av landet. Sveriges regering måste i ljuset av detta omvärdera sitt beslut om att sälja Jas 39 Gripen till Thailand.

- Sverige har tidigare, tillsammans med USA, Tyskland och Brunei, erbjudit sig att agera som medlare i konflikten. Detta erbjudande bör kontinuerligt förnyas, då en neutral tredje part kan vara av stor betydelse för att förhandlingar ska kunna leda till fred. Sveriges regering bör också omvärdera sitt beslut att fasa ut sitt bistånd till Thailand. Detta rimmar illa med ambitionen att öka fokus på fred och säkerhet i utvecklingspolitiken och rycker undan medel som är välbehövda för återuppbyggnaden och utvecklingen i Thailand.

Fotnoter

¹ Uppsala Conflict Data Program: <http://www.pcr.uu.se/database/conflictSummary.php?bcID=245> samt "UD varnar för resor till Thailands södra delar", Göteborgs-Posten 2007-03-16

² Uppsala Conflict Data Program: <http://www.pcr.uu.se/database/conflictInformation.php?years=2006&bcID=245&variables%5B%5D=1&variables%5B%5D=2&variables%5B%5D=3&variables%5B%5D=4&variables%5B%5D=5&variables%5B%5D=6&variables%5B%5D=7&variables%5B%5D=8&variables%5B%5D=9&variables%5B%5D=10&button=+Search+>

³ Uppsala Conflict Data Program: <http://www.pcr.uu.se/database/conflictSummary.php?bcID=245>

⁴ Sakerhetspolitik.se: http://www.sakerhetspolitik.se/templates/Conflict___3031.aspx

⁵ <http://www.dn.se/nyheter/varlden/oro-for-ny-kupp-i-thailand-1.610277>

⁶ http://www.sakerhetspolitik.se/templates/Level2Page___3032.aspx

⁷ Report of the National Reconciliation Commission: "Overcoming violence through the power of reconciliation", s. 63-104, http://thailand.ahrchk.net/docs/nrc_report_en.pdf